

การเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2562-2566

พระมหาฉัตรชัย เชนจิว¹ จักรี ไชยพินิจ²
ศุภชัย ศุภผล³ กานต์ บุญยะกาญจน์⁴

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองท้องถิ่น กลยุทธ์ของนักการเมืองท้องถิ่น และเครือข่ายและการก่อตัวของเครือข่ายในการเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2562-2566 การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อนำมาซึ่งข้อสรุปบางประการจากมุมมองของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีวิธีการศึกษาหลัก ได้แก่ การวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัย พบว่า การเมืองในจังหวัดสมุทรปราการในปี พ.ศ. 2562-2566 มีกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอศวเหม กลุ่มรัศมีทต และกลุ่มนักการเมืองอื่นๆ ซึ่งทุกกลุ่มล้วนมีบทบาททางการเมืองในการเข้าร่วมพิธีศพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่กลุ่มอศวเหมจะมีสัดส่วนการเข้าร่วมพิธีศพมากกว่ากลุ่มรัศมีทตและกลุ่มอื่นๆ โดยนักการเมืองท้องถิ่นทั้ง 3 กลุ่ม ได้มีการนำกลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง กลยุทธ์การตลาดทางการเมือง และกลยุทธ์การหาเสียงมาใช้ อันเป็นการสร้างภาพลักษณ์นักการเมืองท้องถิ่นที่ดี เข้าถึง และเข้าใจประชาชน และเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นรุ่นใหม่ที่จะเสนอตัวเองให้เป็นที่รู้จักของประชาชนได้

คำสำคัญ: นักการเมืองท้องถิ่น; พิธีกรรมศพ; สังคมไทยพุทธ; จังหวัดสมุทรปราการ

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

การอ้างอิง:

พระมหาฉัตรชัย เชนจิว, จักรี ไชยพินิจ, ศุภชัย ศุภผล และกานต์ บุญยะกาญจน์. (2567). การเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2562-2566. *วารสารดุชนิติตทางสังคมศาสตร์*, 14(2), 547-562.

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2086 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: pramahachatrchai@gmail.com

^{2,3,4} คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Local Politics and Funeral Rites in the Thai Buddhist Society in Samut Prakan Province from 2019 to 2023

Phramaha Chatrchai Chenchiw¹ Chakkri Chaipinit²
Suphachai Suphaphol³ Kan Boonyakanchana⁴

Abstract

This research article aims to study the roles of the local politicians, their strategies, networks and the formation of local political networks and the funeral rites in the Thai Buddhist society in Samut Prakan province from 2019 to 2023. The qualitative research approach was employed to obtain data and certain findings from the viewpoints of the target group. The major study methods consisted of the techniques of documentary research and in-depth interview.

Findings are as follows: Politics in Samut Prakan province in 2019-2023 has three local political groups: Asavahame group, Rasmidatta group, and other groups. The participation in the funeral rites of all the political groups showed the political roles in the same direction. However, the Asavahame group exhibited a higher proportion of participation in the funeral rites than other groups. All three groups of local politicians in Samut Prakan province implemented the strategy of political communication; the political market strategy, and the campaign strategy. The image of being good local politicians was constructed as being able to access and understand residents. This is considered a good starting point for new generations of local politicians to present themselves so that they could be known to a large number of residents.

Keywords: Local Politician; Funeral Rites; Thai Buddhist Society; Samut Prakan Province

Type of Article: Research Article

Cite this article as:

Chenchiw, P. C., Chaipinit, C., Suphaphol, S., & Boonyakanchana, K. (2024). Local politics and funeral rites in the Thai Buddhist society in Samut Prakan province from 2019 to 2023. *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 14(2), 547-562.

¹ Doctor of Philosophy Program in Politics, Ramkhamhaeng University
2086 Ramkhamhaeng Road, Haumark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand
Corresponding Author Email: pramahachatrchai@gmail.com

^{2,3,4} Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นักการเมืองท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน ประชาชนไทยในท้องถิ่นได้เลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเองเพื่อทำหน้าที่สำคัญ เช่น การรักษาความสะอาด กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร จัดให้มีไฟฟ้าหรือแสงสว่าง รวมถึงการป้องกันโรคติดต่อ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาสู่การเมืองการปกครองที่มุ่งเน้นการสร้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งจะได้จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่เอื้อประโยชน์และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่น (Kornkittichai, 2018, p. 25) การเลือกตั้งท้องถิ่นมีการแข่งขันกันในระดับสูง การที่ผู้สมัครรับการเลือกตั้งต้องการที่จะได้รับเลือกตั้งต้องทุ่มเทเป็นอย่างมากทั้งกำลังทรัพย์ที่พร้อมสำหรับการหาเสียงและการช่วยเหลือชุมชนเพื่อสร้างสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และการมีพฤติกรรมทางการเมืองต่อท้องถิ่น มีนโยบายการบริหารงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และทำงานการบริหารในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองเหล่านี้เป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญที่ประชาชนจะนำมาใช้พิจารณาเพื่อตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำในท้องถิ่น

ลักษณะการเข้าช่วยเหลือท้องถิ่นเพื่อสร้างสัมพันธ์อันดีกับชุมชนในท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นใช้วิธีการเข้าร่วมกิจกรรมกับบุคคลในชุมชน เช่น การร่วมงานบุญ งานสังคม และงานพิธีศพ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า งานพิธีศพ เป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญในการแสดงบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากการตายเป็นการปิดฉากชีวิต ซึ่งเวลาตายก็มีเรื่องราวของประเพณีที่ต้องจัดทำตามสมควรแก่ฐานะ อาจใช้เวลาบางน้อยบ้าง

แต่ก็เป็นสิ่งที่ต้องจัดทำทั้งสิ้น พิธีเกี่ยวกับการตายมักเกี่ยวข้องกับศาสนา เพราะเป็นเรื่องของการสร้างบุญกุศลคุณความดีตามหลักศาสนา ศาสนาเกี่ยวข้องกับคนคนอยู่ในสังคม เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ต้องมีเรื่องที่ต้องปฏิบัติต่อกันเพื่อผูกมิตรไมตรี เพื่อสื่อแสดงออกถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน (Phra Dharmakosacarya (Panyananthaphikkhu), 1995, pp. 4-6) ซึ่งมีความแตกต่างกันตามวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม และข้อกำหนดต่างๆ ในแต่ละพื้นที่ อีกทั้งเป็นการประกาศให้ได้รับรู้ถึงการสิ้นสุดสภาพตัวตนของผู้ตาย เป็นการยุติบทบาทและสถานภาพทางสังคมของผู้ตายอย่างถาวร (Chuengsatiansup, 2007, p. 21)

พิธีศพหรืองานศพเป็นพิธีที่จัดขึ้นในโอกาสการเสียชีวิตของบุคคล ประเพณีเกี่ยวกับงานศพนั้นแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม ความเชื่อ และศาสนา ที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น งานพิธีกรรมศพไม่ได้เป็นเพียงงานที่จัดขึ้นเพื่ออุทิศส่วนกุศลหรือประกอบพิธีกรรมขึ้นมาเพื่อผู้ตายเท่านั้น แต่ยังมีการสร้างปฏิสัมพันธ์กันระหว่างพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ผู้คนในชุมชน เครือญาติ และผู้มีความสนิทสนมเคารพนับถือคุ้นเคยกัน เรื่องราวการสนทนาก็มีความเกี่ยวข้องและสื่อสะท้อนถึงสภาพปัญหาทางโครงสร้างต่างๆ ในชุมชน รวมทั้งสภาพปัญหาและเรื่องราวทางการเมืองได้อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้งานพิธีกรรมศพจึงเป็นงานสำคัญที่นักการเมืองยินยอมเข้าร่วมงาน แม้ว่าจะไม่ได้การรับเชิญจากเจ้าภาพ อีกทั้งการเมืองในประเทศไทยมีกรอบวิธีการปฏิบัติและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอนุรักษนิยม โดยเฉพาะระบบอุปถัมภ์ ส่งผลให้นักการเมืองได้เข้าร่วมงานศพเพื่อเน้นย้ำถึงวิถีคิดแบบระบบอุปถัมภ์ และความสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่น งานศพเป็นงานที่นักการเมืองท้องถิ่นให้ความสำคัญมาก แม้ว่าการเมืองไม่สะดวกเข้าร่วมจะมีทีมงานเป็นตัวแทนในงานเข้าร่วมงานศพ

ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วันที่ 9 ตุลาคม 2566 นายหนึ่งสกล ธเนศตระกูล ผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ เข้าร่วมพิธีเผาศพวัดใหญ่

วันที่ 22 เมษายน 2564 ว่าที่ผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกทราย นายกแคว้นมอญมาโยให้ทีมงานร่วมพลังพัฒนาโคกทราย เป็นตัวแทนวางพวงหรีดเคารพศพ ณ วัดโคกทราย

งานศพเป็นที่รวมของกลุ่มคนมากมาย บางงานสามารถใช้เป็นเวทีปราศรัยทางการเมือง แจกใบปลิว พบปะพูดคุยทางการเมืองได้ จากประเด็นดังกล่าวนี้ ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่านักการเมืองยังคงให้ความสำคัญในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคมโดยผ่านพิธีกรรมศพจากที่กล่าวมาข้างต้น เนื่องจากความตายไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้และพิธีศพมีความสำคัญ ซึ่งนอกจากจะเป็นพิธีกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นความเชื่อมโยงระหว่างผู้ตายและผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่แล้ว พิธีกรรมที่ทำในพิธีศพยังมีความสำคัญในแง่มุมอื่นๆ เช่น ในทางการเมืองสังเกตเห็นได้ว่า นักการเมืองใช้ช่องทางทางการเมืองร่วมในพิธีศพ แสดงออกซึ่งความเห็นอกเห็นใจ ย่อมทำให้ผู้ที่เป็ญญติที่มีชีวิตอยู่มีความรู้สึกซาบซึ้งใจในการแสดงออกเหล่านั้น จัดเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญและมีนัยแฝงซึ่งผูกโยงกับความเป็ญญการเมือง ซึ่งความเชื่อมโยงทางการเมืองของนักการเมืองกับประเพณีการทำพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธ ได้มีการปฏิบัติและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมาอย่างยาวนาน ซึ่งการเริ่มเข้าร่วมงานศพของนักการเมืองท้องถิ่นเป็นจุดเริ่มต้นของการเลือกตั้งการเมืองระดับชาติ โดยนักการเมืองท้องถิ่นจะมีการจัดการด้านความสัมพันธ์ระหว่างระบบคุณค่าของชุมชนผ่านกระบวนการทางการเมืองในชีวิตประจำวัน โดยมีการชาวบ้านและนักการเมืองก็สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน และสามารถสร้างการยอมรับทางสังคมซึ่งกันและกันได้เช่นกัน (Vongsayan, 2017)

ด้วยเหตุนี้งานพิธีกรรมศพจึงเป็นงานที่มีความสำคัญในการแสดงบทบาทของนักการเมือง รวมถึงการสร้างกลยุทธ์ของนักการเมืองในพิธีศพ แต่เมื่อผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังไม่มีการทำงานวิจัยในแง่มุมความเชื่อมโยงทางการเมืองกับพิธีกรรมศพดังกล่าว

งานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาพื้นที่ในจังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากจังหวัดสมุทรปราการมีความหลากหลายทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะเรื่องของนักการเมืองหรือกลุ่มอำนาจทางการเมืองที่มีอิทธิพลในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นการเมืองในระดับท้องถิ่นหรือในระดับชาติ (Pirunnet, 2016, p. 124) นอกจากความหลากหลายทางการเมืองแล้ว กลุ่มอำนาจทางการเมืองยังมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งความเปลี่ยนแปลงนั้นขึ้นอยู่กับกระแสของพรรคการเมืองด้วย การเมืองในสมุทรปราการเป็นข้อมูลที่ควรศึกษา เนื่องจากการเมืองในสมุทรปราการไม่ว่าจะเป็นในระดับท้องถิ่นหรือในระดับชาติ มีกลุ่มอำนาจทางการเมืองที่มีความหลากหลาย ทั้งกลุ่มนักการเมืองดั้งเดิมที่มีบทบาททางการเมืองในระดับชาติโดยสิ้นเชิง แต่ยังคงมีอิทธิพลทางการเมืองในระดับท้องถิ่น (Pearnpitak, 2020, p. 11) อีกทั้งจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และมีประชากรจากพื้นที่อื่นย้ายเข้ามาอาศัยในจังหวัดสมุทรปราการ (Pirunnet, 2016, p. 125) ประชาชนกลุ่มใหม่มีพฤติกรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นกลุ่มที่ไม่ได้มีความผูกพันกับกลุ่มการเมืองดั้งเดิม ประชาชนในระดับชนชั้นกลางขึ้นไปให้ความสำคัญกับเรื่องนโยบาย ภาพลักษณ์ของผู้สมัครเป็นหลัก (Theppanya & Sifar, 2005, pp. 29-30) ซึ่งการปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นที่เข้าร่วมงานพิธีศพอาจเป็นส่วนหนึ่งในการที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างอำนาจของนักการเมือง หรือกลุ่มอำนาจทางการเมืองในจังหวัดสมุทรปราการหรือไม่อย่างไร ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาใน

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์นักรการเมืองกับพิธีกรรมศพ เช่น การวางพวงพริ้วร่วมงาน การร่วมฟังพระสงฆ์สวดพระอภิธรรม การได้รับเกียรติเป็นประธานในการจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยเคารพศพผู้วายชนม์ การได้รับเกียรติทอดผ้าบังสุกุลในพิธีเผาศพ การได้รับเกียรติเป็นประธานทอดผ้าบังสุกุลในพิธีเผาศพ เป็นต้น จึงนำมาสู่การวิจัยหัวข้อเรื่อง “การเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการปี พ.ศ. 2562-2566” เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการเมืองกับพิธีศพดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการปี พ.ศ. 2562-2566
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์ของนักรการเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการปี พ.ศ. 2562-2566
3. เพื่อศึกษาเครือข่ายและการก่อตัวของเครือข่ายในการเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2562-2566

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษาค้นคว้านี้มุ่งศึกษาเฉพาะการเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2562-2566 เนื่องจากการศึกษาการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการเป็นการเมืองที่มีความหลากหลาย และยังไม่มีผู้ใดรวบรวมไว้ ผู้วิจัยจึงศึกษาบทบาท กลยุทธ์ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมพิธีศพ ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงกลุ่มอำนาจทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการสืบทอดของกลุ่มนักรการเมืองดั้งเดิม หรือการเกิดขึ้นของกลุ่มนักรการเมืองใหม่ การสร้าง การรักษาสถานอำนาจ และการขยายอิทธิพลของแต่ละกลุ่มที่เกิดขึ้น

การใช้พิธีศพแสดงทัศนะทางการเมือง

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง โดยพิจารณาผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากที่เคยพบปะนักรการเมืองท้องถิ่นในงานพิธีศพจำนวน 39 คน ได้แก่ พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่ศาสนาพิธี เจ้าหน้าที่ดูแลการบริหารจัดการศพและงานฌาปนสถาน นักรการเมือง และประชาชนที่อยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงบทบาทและกลยุทธ์ของนักรการเมืองในการหาเสียงผ่านพิธีศพในสังคมไทยพุทธ
2. ทราบถึงความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างประชาชนกับกลุ่มอำนาจท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการในการใช้พื้นที่ในงานพิธีศพ
3. ทราบถึงวิธีการสร้างฐานอำนาจและการขยายอิทธิพลกลุ่มอำนาจทางการเมืองในจังหวัดสมุทรปราการการใช้พื้นที่ในงานพิธีศพแสดงทัศนะทางการเมือง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2562-2566 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการแสวงหาความรู้ที่จะนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัยได้ ดังนี้

การสื่อสารทางการเมือง

เป็นศาสตร์ที่มีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่ยุคกรีกโบราณ ซึ่งเน้นในเรื่องวาทวิทยา (rhetoric) การเมือง และจริยธรรม เป็นการนำการโฆษณาชวนเชื่อ (propaganda) มาผสมผสานกับเนื้อหาทางการเมืองและการสื่อสารเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางการเมือง การสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นแนวทางการศึกษาที่ตระหนักถึงการสื่อสารในฐานะเครื่องมือของการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อนำไปสู่เป้าหมายทางการเมือง

โดยอาศัยการสื่อสารสร้างแนวทางการยอมรับขึ้นในกลุ่มประชาชนผู้รับสาร ซึ่งในการดำเนินการทางการเมืองการปกครองของทุกสังคมจะมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสื่อสารทางการเมืองไม่ลักษณะใดก็ลักษณะหนึ่งทำให้เกิดการทำหน้าที่ของระบบการเมือง (Kongsutjai & Jongkatkorn, 2022, p. 169)

การตลาดทางการเมือง

การเมืองและการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในสังคมไทยทุกฝ่ายที่ผ่านมา ทั้งฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้าน ต่างก็ช่วงชิงขายสินค้าทางการเมืองของตนเอง โดยใช้การตลาดนำ มีการนำเอาเทคนิคต่างๆ เช่น การใช้งบประมาณของทางราชการโหมกระหน่ำทุ่มลงไปในตลาดการเมือง การใช้ชื่อเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน เช่น ประชาชนนิยมไทยเข้มแข็ง ฯลฯ ล้วนแล้วแต่ไม่แตกต่างกันมากนักเพราะต่างก็เป็น Political Marketing คือ “การเมืองที่ใช้การตลาดนำ (marketing orientation in politics)” ในลักษณะเดียวกันกับการยึดแนวทางการตลาดนำ (marketing oriented) ของภาคธุรกิจ เพียงแต่ต่างกันที่เป้าหมาย เพราะการเมืองมิได้มีเป้าหมายเพื่อมุ่งสร้างผลกำไรหรือความมั่งคั่งสูงสุดดังเช่นภาคธุรกิจ เพราะกลุ่มเป้าหมายของการเมือง คือ ผู้ออกเสียงเลือกตั้ง (voter) โดยผู้เลือกตั้งจ่ายเป็นคะแนนเสียงแทนเงินเพื่อซื้อ “ความเชื่อในนโยบายและสัญญาต่างๆ ของพรรคการเมืองนั้นๆ” เช่น นโยบายประชานิยมดังได้กล่าวข้างต้น (Ketprayoon, 2016, p. 19)

ระบบอุปถัมภ์ในระบบการเมือง

ประเทศไทยระบบอุปถัมภ์ได้ถือกำเนิดขึ้นมาจากระบบไพร่ฟ้าและระบบศักดินา ซึ่งเป็นการจัดระเบียบทางสังคมในสมัยจารีตของไทยตั้งแต่สมัยอยุธยา ระบบไพร่ฟ้าและระบบศักดินากลายมาเป็นโครงสร้างในการจัดระเบียบชนชั้นในสังคมที่ยังมีอิทธิพลแฝงอยู่ใน

โครงสร้างสังคมไทยปัจจุบัน ระบบอุปถัมภ์เป็นผลมาจากความเชื่อของสังคมไทยที่ว่า ผู้ที่เกิดมาท่ามกลางเงินทองมีทรัพย์สิน อำนาจวาสนา เป็นเพราะกรรมที่ทำได้แต่ปางก่อน ฐานะการอยู่ไม่เท่าเทียมกันด้วยเหตุที่บุญบารมีที่ได้สะสมไว้แต่ปางก่อนแตกต่างกัน ทำให้คนไทยยอมรับความแตกต่างในฐานะตำแหน่งที่ลดหลั่นเป็นขั้นๆ ว่าเป็นสิ่งที่ป็นธรรมชาติและธรรมดา และยึดถือความแตกต่างเป็นหลักความสูงต่ำของฐานะตำแหน่งในการจัดระเบียบทางสังคม ความสัมพันธ์ที่สำคัญและเห็นได้ง่าย คือ ความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่-ผู้น้อย หรือความสัมพันธ์แบบลูกพี่-ลูกน้อง ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความไม่เสมอภาคในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจการเมือง และสังคม ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เรียกว่า ความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ (Phrakhru Wateethammawipat, Phrakhru Wijitrattanawat, Phrakhru Rurattanasutakor, & Chimhad, 2020, pp. 67-68) ดังนั้น จะเห็นว่า สังคมเน้นตัวบุคคลเป็นสำคัญ มากกว่าระเบียบแบบแผนหรือกฎเกณฑ์ใดๆ ทำให้เกิดสภาพของการขาดวินัยในตัวเอง ให้ความสำคัญแก่มิตรและพวกพ้องของตน ส่งผลให้กฎหมายที่ตราขึ้นนั้นไร้ความหมายตราปใดที่ผลประโยชน์และความสัมพันธ์สำคัญกว่าความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบทางสังคม

บทบาทของนักการเมือง

นักการเมืองหรือผู้ปฏิบัติงานทางการเมืองเป็นส่วนประกอบสำคัญของการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีความสำคัญพอๆ กับผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตั้งแต่ส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือ กติกาที่วางไว้ในรัฐธรรมนูญ และที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันก็คือในสังคมมีการพัฒนาวัฒนธรรมการเมือง การปกครองแบบประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ในที่ทำงาน จนถึงสังคมโดยรวม ในกรณีของ

ผู้ปฏิบัติงานทางการเมืองนั้น มีคำกล่าวซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่านักการเมืองแตกต่างจากรัฐบุรุษในแง่ที่ว่านักการเมืองคือบุคคลที่คำนึงถึงผลการเมืองในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ส่วนรัฐบุรุษ คือ บุคคลซึ่งคิดถึงอนาคตของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอนาคตเยาวชนรุ่นหลัง กล่าวอีกนัยหนึ่ง รัฐบุรุษนั้นถูกมองว่าจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ และมีอุดมการณ์อย่างเหนียวแน่นต่อผลประโยชน์ของชาติและแผ่นดิน นักการเมืองจะถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ติดยึดกับตำแหน่งอำนาจ (Teerawekin, 2006)

นักการเมืองท้องถิ่นถือเป็นผู้นำของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ผู้นำจึงเปรียบเสมือนบุคคลที่มีอิทธิพลสูงสุดในกลุ่ม ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะช่วยเหลือ จูงใจ กำกับ ติดตาม ให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนบรรลุเป้าหมายสูงสุด การแสดงบทบาทของนักการเมืองเป็นเรื่องสำคัญต้องเข้าใจถึงบริบทในพื้นที่ลักษณะของประชาชน เพื่อให้เกิดความประสบความสำเร็จในทางการเมือง

การหาเสียง

การประชาสัมพันธ์การหาเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารทางการเมืองที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงข้อมูลการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสู่เป้าหมาย คือ ประชาชนผู้รับสาร เดิมทีรูปแบบการประชาสัมพันธ์การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองไทยนิยมใช้การลงพื้นที่ โดยการเปิดเวทีปราศรัยหาเสียงชูนโยบายและแนวคิดของพรรคด้วยทักษะการพูดโน้มน้าวใจ เพื่อเรียกคะแนนจากประชาชนที่เข้ารับฟังการปราศรัยตามพื้นที่ต่างๆ มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์หาเสียงตามเสาไฟฟ้าในแหล่งชุมชนเพื่อสร้างการรับรู้ การเพิ่มกลยุทธ์ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งด้วยรถโมบายติดตั้งเครื่องเสียง ติดป้ายหาเสียงที่มีข้อมูลผู้สมัครรับเลือกตั้ง หมายเลข และ

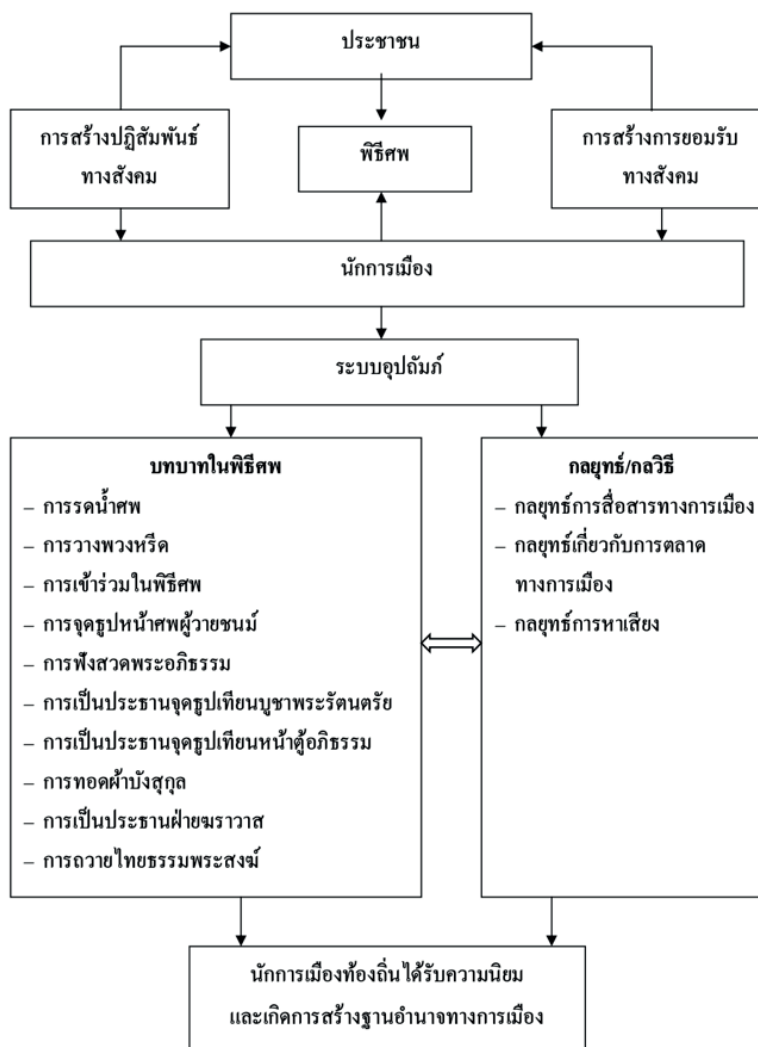
นโยบาย โดยรถโมบายจะขับไปตามแหล่งชุมชนในแต่ละพื้นที่ การสร้างการรับรู้ของประชาชนต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง ถัดมาผู้สมัครรับเลือกตั้งเพิ่มกลยุทธ์การเดินทางเคาะประตูบ้านเพื่อเรียกคะแนนเสียงจากประชาชนในพื้นที่โดยตรง มีการพบปะพูดคุยถามสารทุกข์สุขดิบ มีการสำรวจความต้องการ และความคาดหวังของประชาชนต่อพรรคการเมือง มีการสื่อสารด้วยการแจกใบปลิวที่มีข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของพรรค ข้อมูลผู้สมัครรับเลือกตั้งพร้อมระบุหมายเลขที่ชัดเจนเพื่อประชาชนสามารถหาเบอร์สนับสนุนได้ กลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งรูปแบบนี้เป็น การสื่อสารแบบสองทาง (two-way communication) ระหว่างผู้รับสมัครเลือกตั้งกับประชาชนผู้รับสารที่สามารถโต้ตอบกันได้ผ่านสื่อกลางเดียวกันทุกรูปแบบข้างต้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองในปัจจุบันยังคงใช้กลยุทธ์การรณรงค์หาเสียงดังกล่าวอยู่ และมีการพัฒนากลยุทธ์การหาเสียงรูปแบบใหม่ตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้วยการใช้สื่อใหม่ (new media) เข้ามาเป็นเครื่องมือการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสาร คือ ผู้รับสมัครเลือกตั้งกับผู้รับสาร คือ ประชาชนด้วยความคาดหวังว่าจะสามารถเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งให้กับประชาชนได้ง่าย สะดวก มีปฏิสัมพันธ์และลดค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียง (Phatarametravorakul, Tokaew, Kantaboon, & Suthivoraseth, 2023)

พิธีศพ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศพและพิธีกรรมงานศพ สามารถสรุปองค์ประกอบพิธีศพ 3 ประการ ดังนี้ (1) การจัดการศพตามแนวทางของกฎหมาย มี 5 ข้อ ได้แก่ การแจ้งตาย การขอใบมรณบัตร การขอน้ำหลวงอาบศพ การขอโกศพระราชนาน และการขอพระราชทานเพลิงศพ (2) การจัดการพิธีกรรมงานศพในสังคมไทย มี 34 ข้อ ได้แก่

การบอกทางให้ผู้ที่ไม่ได้ตาย การอาบน้ำแต่งตัวศพ การรดน้ำศพ การมัดศพ การใส่เงินเหรียญในปากศพ การจัดตั้งศพ การบรรจุศพในโลง การตามไฟหน้าศพ การจัดอาหารเช่นศพ การเคาะโลงศพ การอยู่เป็นเพื่อนศพ มหรสพในงานศพ ดอกไม้และพวงหรีด การถ่ายภาพงานศพ การจัดเลี้ยงอาหาร การจัดเลี้ยงของว่าง การเล่นเกมพนันในงานศพ การตี๋มสุราในงานศพ ปราสาทประดับศพ การทำพิธีงัดเตี๊ยก การขนส่งศพ การเตรียมที่ฌาปนกิจ การเวียนซ้ายรอบเมรุ การวางดอกไม้จันทน์ การใช้น้ำมะพร้าวล้างหน้าศพ การจุดพลุดอกไม้ไฟ การ

ฌาปนกิจศพ การให้ของทีละเล็ก การแปรธาตุเก็บอัฐิ การลอยอังคาร การไว้ทุกข์ พิธีกรในงานศพ การถวายจตุปัจจัยไทยธรรม และการแจกการ์ดงานศพ และ (3) การจัดการพิธีกรรมงานศพตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนา มี 9 ข้อ ได้แก่ การสวดอภิธรรมศพ การแสดงธรรม การทำบุญครบรอบวันตาย การบวชหน้าไฟ การสวดหน้าไฟ การชักผ้าบังสุกุล การบังสุกุลแปรอัฐิ ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป และความเชื่อเรื่องนรก-สวรรค์ (Wannabud, 2014)

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพและใช้วิธีการ
เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ดังนี้

การวิจัยเอกสาร (documentary research) ผู้
 ศึกษาศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 การสื่อสารทางการเมือง การตลาดการเมือง ระบบ
 อุปถัมภ์ บทบาทนักการเมือง การหาเสียง พิธีศพ
 พวงหรีด การตลาดทางการเมืองกับพิธีศพในสังคมไทย
 พุทธ มาใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อตอบ
 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interviews) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารมาสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องทั้ง 39 คน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองในการเข้าร่วมพิธีศพ กลยุทธ์ที่ใช้ในการหาเสียงในงานศพ รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นในทางการเมืองจากการที่นักการเมืองท้องถิ่นเข้าร่วมพิธีศพ

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการเปรียบเทียบ

ผลการวิจัย

1. บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพใน
สังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2562-
2566

การเมืองในจังหวัดสมุทรปราการในปี พ.ศ. 2562-2566 พบว่า จังหวัดสมุทรปราการมีกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่น 3 อำนาจ ได้แก่ กลุ่มอศวเหม กลุ่มรัศมีพิต และกลุ่มนักการเมืองอื่นๆ แต่เมื่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจในจังหวัดสมุทรปราการเปลี่ยนไป ประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการเริ่มมีบุคคลภายนอกเข้ามาอาศัยมาying ขึ้น ทำให้บทบาทของนักการเมืองกลุ่มเดิมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้แต่กลุ่มทางการเมืองในจังหวัดสมุทรปราการต้องแสดงบทบาททางการเมืองต่อประชาชนในท้องถิ่น

ในทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นในจังหวัดสมุทรปราการ นักการเมืองท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมงานพิธีศพร่วมถึงเจ้าภาพต้องการให้นักการเมืองท้องถิ่นได้เข้าร่วมงานศพด้วย เพื่อเป็นเกียรติแก่เจ้าภาพ แม้ว่านักการเมืองท้องถิ่นไม่ได้มาด้วยตนเองหรือติดภารกิจในงานอื่นๆ นักการเมืองท้องถิ่นให้เลขาหรือบุคคลที่ใกล้ชิดเป็นตัวแทนในการแสดงความเสียใจ รวมทั้งมีการนำพวงหรีดมาไว้ในงานศพเสมอ งานศพเป็นงานที่ทำให้ประชาชนเข้าถึงบทบาทนักการเมืองได้ง่าย ภายในงานนักการเมืองมีการพูดคุยเป็นกันเองกับประชาชนในงาน และงานพิธีศพมีการจัดงานหลายวัน ทำให้นักการเมืองไปแสดงตนเองได้ทุกวัน ในการจัดพิธีศพในจังหวัดสมุทรปราการส่วนใหญ่จะจัดที่วัด และในงานพิธีศพจะมีนักการเมืองท้องถิ่นเข้าร่วมในงาน ด้วยวิธีการเชิญจากเจ้าภาพหรือไม่ก็ตาม ซึ่งนักการเมืองท้องถิ่นมีส่วนร่วมในพิธีศพ ได้แก่ การรดน้ำศพ การวางพวงหรีด การฟังสวดอภิธรรมศพ การเป็นประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย จุดธูปเทียนหน้าตู้พระอภิธรรม จุดธูปเทียนเคารพผู้วายชนม์ การทอดผ้าบังสกลในพิธีฌาปนกิจ การเป็นประธานฝ่ายฆราวาส

ทั้งนี้ บริบทของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการ มีกลุ่มใหญ่ 2 กลุ่มที่ครอบครองพื้นที่ทางการเมืองและเข้ามามีส่วนร่วมในพิธีศพ คือ กลุ่มอศวเหม สมุทรปราการก้าวหน้า และกลุ่มรัศมีทิต ซึ่งจากการศึกษาพบว่ากลุ่มอศวเหมปรากฏภาพชัดในพิธีศพมากกว่ากลุ่มรัศมีทิต อำเภอมะขาม อำเภอพระประแดง อำเภอพระสมุทรเจดีย์ อำเภอเมือง แคบางพื้นที่ กลุ่มอศวเหมได้รับการประกาศชื่อเป็นประธานเข้าร่วมในพิธีศพโดยมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

กลุ่มอศวเหมมีภาพปรากฏชัดในการเข้าร่วมพิธีศพมากกว่ากลุ่มรัศมีทิต การเข้าร่วมในพิธีศพของกลุ่มอศวเหมจะมีทั้งเครือข่ายทั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน หากมีคนตายผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้เซ็นรับรองการตายผู้ใหญ่บ้านจะทราบก่อนและแจ้งไปยังเครือข่าย องค์การ

บริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดต่างๆ ต่อกันไป กลุ่มอศวเหมมีบุคลากรทางการเมืองชุมทุกพื้นที่ การเข้าถึงพื้นที่จึงเร็ว นักการเมืองก็จะได้รับข่าวสารเร็ว และมีการส่งพวงหรีดไปก่อน เมื่อเครือข่ายมีการแจ้งข่าวสารกันไปจะมีการจัดลำดับความสำคัญ เช่น ตระกูลใหญ่ กลุ่มเครือญาติจำนวนมาก อศวเหมมีการแจ้งข่าวในกลุ่มเครือข่าย มีกลุ่มสมุทรปราการ ก้าวหน้า สมาชิกสภาจังหวัด ทีมผู้ใหญ่บ้าน กำนัน จะใส่เสื้อสมุทรปราการก้าวหน้า แต่องค์การบริหารส่วนตำบลจะไม่ค่อยมีใส่ เห็นได้ชัดที่สุด คือ การใส่เสื้อสมุทรปราการก้าวหน้าในงานศพ ส่วนกลุ่มรัศมีทิต มีภาพที่ไม่ชัดเจน กลุ่มน้อย อ่อนแอ ไม่สามารถตีกินพื้นที่ได้ทั้งหมดพื้นที่ของกลุ่มรัศมีทิต มีพระประแดงบางส่วน พระสมุทรเจดีย์บางส่วน อำเภอเมืองบางส่วน ฉะนั้นในสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอศวเหมจึงมีอำนาจมาก

2. กลยุทธ์ของนักการเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2562-2566

สำหรับกลยุทธ์ของนักการเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการในงานพิธีศพ เป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อเป็นเกียรติและระลึกถึงผู้ตายและยังเป็นพิธีกรรมที่ทำให้ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ได้มีโอกาสระลึกถึงผู้ตาย ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นไม่อาจใช้กลยุทธ์ทางการเมืองที่ชัดเจน กลยุทธ์ที่นักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการนำมาใช้เป็นกลยุทธ์เชิงการเมืองแบบมีจริยธรรม (ethical political tactics) กลยุทธ์ที่ผู้บริหารใช้เพื่อการได้มาซึ่งอำนาจและการรักษาไว้ซึ่งอำนาจโดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น โดยจากการศึกษาพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการทุกกลุ่ม คือ กลุ่มอศวเหม กลุ่มรัศมีทิต และกลุ่มนักการเมืองอื่นๆ ใช้กลยุทธ์ที่เหมือนกัน คือ กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง กลยุทธ์การตลาดทางการเมือง และกลยุทธ์การหาเสียง

กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นได้นำเครื่องมือในการสื่อสารการตลาดเพื่อการเมืองมาใช้ ในทุกขั้นตอนของพิธีศพทางการเมืองท้องถิ่นได้นำได้มีการโฆษณาโดยการใส่ชื่อตนเองบนพวงหรีด การประชาสัมพันธ์ของกลุ่มทางการเมืองจะเกิดขึ้นเมื่อพิธีกรในงานประกาศชื่อให้ปฏิบัติในขั้นตอนต่างๆ ในพิธีศพ รวมถึงการนำภาพถ่ายในพิธีศพลงสื่อในช่องทางต่างๆ การใช้สื่อบุคคลและการตลาดทางตรง มีวิธีการที่คล้ายกัน คือ นักการเมืองเป็นบุคคลที่เป็นสื่อเอง โดยการพบปะพูดคุย แสดงความเสียใจแก่เจ้าภาพ

กลยุทธ์การตลาดทางการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการนำหลักการตลาดทางการเมือง โดยใช้แนวคิดและเทคนิคทางการตลาดขององค์กรธุรกิจมาประยุกต์ใช้ในการค้นหาความต้องการของประชาชนในการประกอบพิธีกรรมศพในจังหวัดสมุทรปราการ ได้นำหลัก 4Ps ทางการตลาดมาวิเคราะห์ทางการเมือง ผลิตภัณฑ์ (product) การเข้าร่วมพิธีศพทางการเมืองท้องถิ่นมีการแต่งกายที่สร้างภาพลักษณ์แก่ชาวบ้าน การวางตัว มารยาททางสังคม กลยุทธ์ทางการตลาดรูปแบบการตลาดแบบดึง (pull Marketing) ช่างภาพถ่ายภาพเข้าร่วมพิธีศพและนักการเมืองนำไปลงในโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, LINE หรือลงข่าวท้องถิ่น การสำรวจความคิดเห็น (polling) สำหรับการตลาดแบบผลักดัน (push marketing) สำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในการเข้าร่วมพิธีศพการตลาดแบบผลักดันอาจเกิดความไม่เหมาะสม

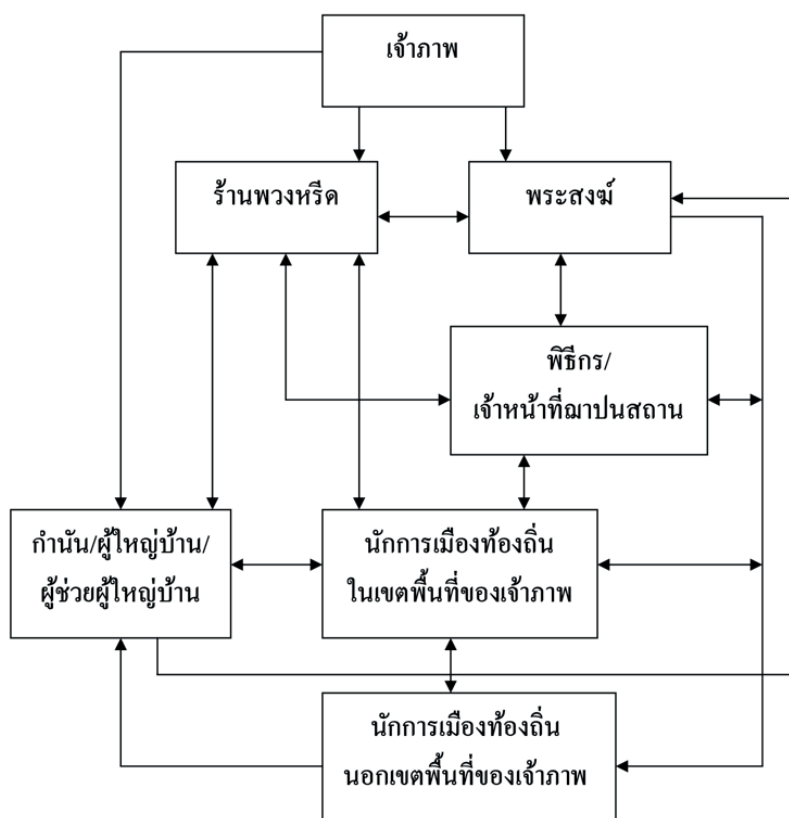
กลยุทธ์การหาเสียงในพิธีศพที่ส่งผลทางการเมือง กลยุทธ์การรณรงค์หาเสียงภายใต้บริบททางการเมืองและการเลือกตั้งในจังหวัดสมุทรปราการ มีการแบ่งขั้วอย่างชัดเจน นักการเมืองท้องถิ่นไปร่วมงานจะมีการถ่ายภาพและมีการใช้โซเชียลมีเดียในการหาเสียง ผ่านมาการหาเสียงมีกลยุทธ์มากมายที่ผู้หาเสียงพยายามใช้เพื่อปูทางไปสู่การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยเห็นมีตั้งแต่การประทับชื่อของผู้หาเสียงลงบนเสื้อ จาน

กินข้าว ชื่นน้ำ รถขนน้ำบริการตามหมู่บ้าน หรือแม้กระทั่งพวงหรีดในงานศพต่างๆ

3. เครือข่ายและการก่อตัวของเครือข่ายในการเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการปี พ.ศ. 2562-2566

การจัดงานศพทำให้เกิดเครือข่ายทางการเมืองเนื่องจากการจัดงานพิธีศพมีบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าภาพ ร้านพวงหรีด พระสงฆ์ พิธีกร

เจ้าหน้าที่ฌาปนสถาน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำให้การจัดพิธีศพถือเป็นต้นกำเนิดของการแสดงบทบาททางการเมืองท้องถิ่นและก่อให้เกิดเครือข่ายทางการเมืองในงานพิธีศพในวงกว้าง เป็นการแสดงความเชื่อมโยงบุคคลหลายฝ่ายทำให้นักการเมืองท้องถิ่นทราบข่าว ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามาร่วมในพิธีงานศพ ดังแสดงในภาพ 2

ภาพ 2 การก่อให้เกิดเครือข่ายทางการเมืองในพิธีศพ

จากภาพ 2 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของการก่อให้เกิดเครือข่ายทางการเมืองในพิธีศพได้ ดังนี้

กรณีที่ 1 ความสัมพันธ์ที่กระหว่างเจ้าภาพ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก่อให้เกิดเครือข่ายทางการเมืองท้องถิ่น

ตามบริบทพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ การเสียชีวิตของบุคคลมีสองกรณี คือ กรณีที่บุคคลเสียชีวิตที่โรงพยาบาลกับกรณีเสียชีวิตที่บ้าน เจ้าภาพฝ่ายญาติของผู้ตายมีหน้าที่แจ้งการตายแก่ผู้ใหญ่หรือกำนันแล้วแต่กรณี หากแจ้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านแจ้งกำนันอีก

ครั้ง แต่บางกรณีที่เจ้าภาพมีความคุ้นเคยและสนิทสนมกับนักการเมืองท้องถิ่น เจ้าภาพขอความช่วยเหลือจากนักการเมืองท้องถิ่นโดยตรง แล้วนักการเมืองท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าภาพ โดยนักการเมืองท้องถิ่นแจ้งแก่กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านให้ ดังนั้น กรณีที่ 1 นักการเมืองท้องถิ่นทราบว่ามีงานศพผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือทราบด้วยตนเอง

กรณีที่ 2 ความสัมพันธ์ที่เกิดระหว่างเจ้าภาพพระสงฆ์ พิธีกร เจ้าหน้าที่มาปณสสถานก่อให้เกิดเครือข่ายทางการเมืองท้องถิ่น

กรณีที่มีบุคคลเสียชีวิตที่โรงพยาบาล ญาติของผู้เสียชีวิตดำเนินการแจ้งตายกับผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หากญาติของผู้ตายมีความคุ้นเคยกับพระในวัดหรือเจ้าหน้าที่ ญาติจะนำศพไปวัด ซึ่งหากผู้ใหญ่บ้าน กำนันไม่ได้มีการแจ้งนักการเมืองท้องถิ่น พระก็จะไปแจ้งกับพิธีกรและเจ้าหน้าที่มาปณสสถานให้เตรียมการเพื่อการทำพิธีอาศพลงโลง บรรจุศพเข้าโลง ซึ่งพิธีกรและเจ้าหน้าที่มาปณสสถานรู้จักนักการเมืองท้องถิ่น หรือบางท่านเป็นเครือข่ายของนักการเมืองท้องถิ่น แจ้งไปยังเครือข่าย กำนัน ผู้ใหญ่ นักการเมืองท้องถิ่นทั้งในเขตและนอกเขต แจ้งไปถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาจังหวัด เพราะว่านักการเมืองบางท่านสนิทกับพิธีกร เจ้าหน้าที่มาปณสสถานนักการเมืองท้องถิ่นอาจสั่งทางวัดไว้ว่าหากมีงานให้แจ้งแก่นักการเมืองท้องถิ่นทราบ

กรณีที่ 3 ความสัมพันธ์ที่เกิดระหว่างเจ้าภาพพระสงฆ์ พิธีกร เจ้าหน้าที่มาปณสสถาน ร้านพวงหรีดมาปณสสถาน

เจ้าภาพเวลาจัดงานศพ ทางเจ้าภาพสั่งพวงหรีดที่ร้านพวงหรีด สำหรับลูก หลานของผู้วายชนม์ ซึ่งร้านพวงหรีดทราบว่าในจังหวัดสมุทรปราการมีงานศพและมีข้อตกลงกับนักการเมืองบางกลุ่มว่า หากมีงานศพให้แจ้งแก่นักการเมืองในท้องถิ่นทราบ ซึ่งนักการเมืองในที่นี้มีทั้งนักการเมืองท้องถิ่นในเขตพื้นที่ของเจ้าภาพ

และนักการเมืองท้องถิ่นนอกเขตพื้นที่ของเจ้าภาพ เพราะร้านจัดดอกไม้สด ร้านจัดพวงหรีด รับงานในวงกว้างไม่เพียงเฉพาะตำบล บางที่หลายๆ ตำบลก็ส่งข้ามอำเภอ บางที่วิ่งส่งข้ามจังหวัดด้วย นอกจากมีข้อตกลงกับนักการเมืองท้องถิ่นแล้ว ร้านพวงหรีดมีข้อตกลงกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้วย หมายถึงว่า พอมีงานศพของผู้วายชนม์ ถ้านักการเมืองหรือผู้ใหญ่บ้านเข้าไม่ทราบ เจ้าภาพโทรสั่งพวงหรีด แล้วร้านพวงหรีดโทรไปแจ้งแก่นักการเมืองท้องถิ่นหรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ว่างานศพมีการจัดในวันที่เท่าไร สวดศาลไหน พอรู้ข่าวในกรณีของผู้ใหญ่ก็จะไปบอกนักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ของเจ้าภาพ เช่น เจ้าภาพอาศัยในหมู่ 7 ไปบอกกับนักการเมืองอื่นๆ ที่เห็นว่าเขาสนิทกันแบบนี้ หรือบางที่เจ้าภาพมีญาติเสียชีวิตไม่รู้จะบอกใครก็ต้องไปแจ้งตายกับผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านก็จะบอกกับนักการเมืองท้องถิ่นในเขตพื้นที่หรือนอกเขตพื้นที่ด้วย

บางที่พระสงฆ์ หรือพิธีกร หรือเจ้าหน้าที่มาปณสสถาน ก็จัดการเรื่องพวงหรีดให้เจ้าภาพ ไม่รู้ว่าจะสั่งพวงหรีดที่ไหนอย่างไร ยิ่งเป็นประชาชนที่ย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่ใหม่ในระยะใหม่ๆ เข้ามาในหมู่บ้านที่ก่อสร้างใหม่เข้ามาในพื้นที่ที่ไม่รู้ว่าต้องไปสั่งดอกไม้ที่ไหน บางที่ก็ถามกับพระ พระก็ให้พิธีกรหรือเจ้าหน้าที่มาปณสสถาน สับหรือเป็นผู้สั่งพวงหรีดให้ พอพิธีกรรู้จักจะกระจายข่าวไปยังกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งในพื้นที่ทั้งนอกพื้นที่ เพราะส่วนใหญ่ นักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะรู้จักกัน เขตตำบลหนึ่งจะมีไม่กี่คน นักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของพื้นที่ ค่อนข้างมีความสนิทสนมและรู้จักกับประชาชนในพื้นที่ของตนเอง ยกเว้นผู้ที่ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานใหม่ ก็อาจไม่คุ้นชิน แต่หากนักการเมืองท้องถิ่นผู้ใหญ่บ้านทราบว่ามีการจัดพิธีศพ บุคคลเหล่านี้เข้ามาดูแลให้คำแนะนำในขั้นตอนพิธีต่างๆ ด้วยเช่นกัน

ความสัมพันธ์ของบุคคลที่เข้าร่วมพิธีศพกับนักการเมืองท้องถิ่นทำให้เกิดเครือข่ายของนักการเมืองท้องถิ่น

โดยแต่ละบุคคลต่างมีหน้าที่ในการจัดงานศพ ทำให้
นักการเมืองท้องถิ่นสามารถเข้าไปแสดงบทบาท
ทางการเมือง โดยการนำกลยุทธ์ทางการเมืองสื่อสาร ตลาด
ทางการเมือง การหาเสียงมาใช้ในพิธีศพ ความสัมพันธ์
ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดเครือข่ายทางการเมืองและเกิด
อำนาจทางการเมือง ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจาก
กลุ่มเครือข่ายและองค์กร กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มข้าราชการ
กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มนักการเมืองระดับประเทศ อีกทั้งการจัดพิธีศพในจังหวัดสมุทรปราการมีลักษณะเป็น
เครือข่าย กลุ่มเครือข่าย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง
ของการสร้างรากฐานทางการเมืองให้นักการเมือง
ท้องถิ่น

การเข้าร่วมงานศพของนักการเมืองท้องถิ่นใน
จังหวัดสมุทรปราการ มีการสร้างเครือข่ายเจ้าภาพหรือ
แขกที่เข้าร่วมงาน ทุกคนมีเครือข่ายและผล
ประโยชน์หลากหลาย ซึ่งการสร้างเครือข่ายในงานพิธี
ศพ พบว่า มีการสร้างเครือข่ายหลักๆ 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 คือ กระบวนการสร้างเครือข่ายกลุ่มผู้นำ
ชุมชน เครือข่ายงานพิธีศพระหว่างนักการเมืองท้องถิ่น
กับข้าราชการท้องถิ่นที่ต่อระบบการเมืองท้องถิ่นในจังหวัด
สมุทรปราการ บุคคลที่อยู่ในเครือข่าย คือ ข้าราชการ
ท้องถิ่นทั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที โรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล อาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน นักการเมืองท้องถิ่น สมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด

กลุ่มที่ 2 คือ กระบวนการสร้างเครือข่ายกลุ่ม
นักการเมือง การสร้างเครือข่ายกลุ่มนักการเมืองใน
ระบบการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการ บุคคล
ที่อยู่ในเครือข่าย ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วน
ตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายก
องค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีการเชื่อมโยงเครือข่าย

กลุ่มที่ 3 คือ กระบวนการสร้างเครือข่ายกลุ่มเครือ
ญาติ ในงานพิธีศพเป็นงานที่สำคัญสำหรับเครือญาติ

บุคคลที่เป็นเจ้าภาพและญาติแทบทุกคนต้องเข้าร่วม
งานศพ และแขกที่เข้าร่วมงานศพมีทั้งเป็นบุคคลใน
พื้นที่มีความรู้จักกับผู้ตาย เจ้าภาพและญาติ รวมทั้งมี
ผู้เข้าร่วมงานจากบุคคลภายนอกพื้นที่ที่ย้ายเข้ามาใน
จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นเข้าร่วม
งาน ก่อให้เกิดกระบวนการสร้างเครือข่ายทางการเมือง
ที่เป็นเครือข่ายกลุ่มเครือญาติ กลุ่มเครือญาติหรือญาติ
พี่น้องเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการสร้างฐาน
อำนาจทางการเมือง ซึ่งกลุ่มเครือญาติจะมีความ
ซื่อสัตย์ เทียงตรง ไม่มีการแปรเปลี่ยน ช่วยสนับสนุน
และส่งเสริมทั้งแรงกายแรงใจในการเชื่อมสัมพันธ์กับ
กลุ่มชาวบ้าน หากญาติพี่น้องเป็นผู้ที่กว้างขวางเป็นผู้ที่
มีอำนาจหรือบารมีในพื้นที่ ยิ่งสามารถเข้าไปช่วย
สนับสนุนและเป็นฐานเสียงได้อย่างง่ายดาย โดยอาศัย
ระบบอุปถัมภ์ภายในครอบครัว

นอกจากนั้น การเข้าร่วมพิธีศพเป็นการสร้าง
เครือข่ายเพื่อขยายเสียงเพิ่มเติม มีบุคคลภายนอกที่เป็น
ในพื้นที่ หมายถึง ในงานศพงานหนึ่งจะมีเจ้าภาพและ
ญาติของผู้ตาย มีบุคคลภายนอกคือคนที่รู้จักกันที่มี
ภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่เดียวกันกับคณะเจ้าภาพงาน
ศพ และมีบุคคลภายนอกที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันแต่พึ่ง
ย้ายเข้ามาใหม่ ถ้ามีความสัมพันธ์ก็เข้าร่วมในงานศพ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งในพื้นที่และนอก
พื้นที่ก็เข้าร่วมศูนย์กลางของแผนภูมินี้คือเจ้าภาพ
และญาติทั้งหลาย เมื่อสมาชิกองค์การบริหารส่วน
ตำบล ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่รู้ว่ามีงานศพก็กระจาย
ข่าวไปยังสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล กระจายข่าวไปยังกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน หรือถ้ากำนันผู้ใหญ่บ้านทราบข่าวก่อนก็จะ
กระจายข่าวไปยัง องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่
และนอกพื้นที่

การอภิปรายผล

จังหวัดสมุทรปราการ เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลที่มีความคล้ายคลึงกับกรุงเทพมหานคร ทั้งในแง่ภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคม พร้อมทั้งมีชื่อเสียงในฐานะเมืองแห่งผลประโยชน์ และเขตอิทธิพลของกลุ่มอำนาจต่างๆ และที่สำคัญ คือ จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจเติบโตมาก ทั้งการเป็นเมืองอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก เขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก การมีสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาคเอเชีย แต่ก็ยังคงมีบางพื้นที่ในจังหวัดที่มีบริบทพื้นที่กึ่งเมือง กึ่งชนบท แม้บริบททางสังคม เศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรปราการมีการเปลี่ยนแปลงไป แต่การจัดงานพิธีศพของประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษามีการจัดพิธีศพตามหลักทางพระพุทธศาสนา และส่วนใหญ่จัดงานที่วัด พิธีศพมีความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมและเป็นสถานที่ที่หนึ่งในการพบปะเครือญาติ แขกผู้มีเกียรติมากมาย หากนักการเมืองท้องถิ่นทราบข่าวเมื่อมีการจัดงานศพในเขตพื้นที่ของตนหรือไม่ก็ตาม ท่านจะเข้าร่วมงานเสมอ เนื่องจากงานศพเป็นงานที่แสดงความอาลัยแก่ผู้ตายเป็นครั้งสุดท้าย และการเข้าร่วมงานแสดงถึงความมีน้ำใจ ความเห็นใจแก่เจ้าภาพ

การเข้าร่วมพิธีกรรมศพของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการ โดยศึกษาเกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น กลยุทธ์ของนักการเมืองท้องถิ่น และเครือข่ายและการก่อตัวของเครือข่ายในการเมืองท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพในสังคมไทยพุทธในจังหวัดสมุทรปราการปี พ.ศ. 2562-2566 ทำให้เกิดข้อค้นพบ 2 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง การเมืองในท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางการเมืองในจังหวัดสมุทรปราการ ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ภายในพื้นที่ของนักการเมืองท้องถิ่นมีการสร้างฐานอำนาจเชื่อมโยงกับผู้ใหญ่บ้านและกำนัน

ลักษณะการเมือง ณ ช่วงเวลานี้กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ มักเป็นเครือญาติกันเอง หรือเป็นคนทีสนิทกันเอง เป็นพี่เป็นน้องกับนักการเมืองท้องถิ่น บริบทของความสัมพันธ์ก่อเกิดจากการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ แสดงบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในงานพิธีศพ จึงเป็นลักษณะที่เข้าช่วยเหลืองานในด้านต่างๆ แต่ด้วยงานพิธีศพเป็นงานที่แสดงออกถึงความอาลัยต่อผู้ตายและให้เกียรติแก่ญาติและครอบครัวของผู้ตาย อีกทั้งถูกกำหนดควบคุมด้วยระเบียบขั้นตอนของพิธีกรรมทางศาสนา และขนบธรรมเนียม จารีตทางสังคม ที่ได้ยึดถือปฏิบัติมา การปฏิบัติตนในงานเข้าช่วยเหลืองานพิธีศพในบางครั้งอาจตรงต่อการใช้เครื่องมือในสื่อสารการตลาดเพื่อการเมือง การตลาดเพื่อการเมือง (political marketing) และเข้าหลักกลยุทธ์ในการหาเสียง ทำให้เกิดการสร้างทัศนคติทางการเมืองที่ดีต่อประชาชน เป็นที่รู้จักของประชาชน คະแนนเสียงเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างเครือข่ายของตนให้มั่นคงยิ่งขึ้น ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านฝ่ายของตนเห็นถึงบารมีของนักการเมืองท้องถิ่น นำไปสู่การได้รับเลือกเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองต่างๆ ในพื้นที่ได้ไม่ยาก

2. ความสัมพันธ์ภายนอกพื้นที่ของนักการเมืองท้องถิ่น ในปี 2562-2566

สมาชิกสภาจังหวัดในพื้นที่ปรากฏตัวควบคุมกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาเทศบาลเสมอ โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดียวกัน หากวันที่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือนายกสภาเทศบาล เข้าร่วมงานพิธีศพ มักปรากฏภาพนักการเมืองท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเข้าร่วมงานเป็นจำนวนมากกว่าปกติ แสดงให้เห็นถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรความสัมพันธ์เครือข่ายทางการเมืองของแต่ละกลุ่ม อันก่อให้เกิดการผลักดันอำนาจทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ซึ่งความ

สัมพันธ์ในกลุ่มของนักการเมืองท้องถิ่นที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่เข้าร่วมงานพิธีศพจะมีเฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น แต่หากเป็นการจัดงานศพของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองระดับสูง ข้าราชการระดับสูงที่อยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ จะปรากฏภาพและแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองระดับประเทศที่อยู่ในกลุ่มเครือข่ายเดียวกัน

ประการที่สอง การเมืองในท้องถิ่นกับพิธีกรรมศพ นำมาสู่ความสัมพันธ์ทางการเมืองระดับชาติ

การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่สมุทรปราการ ทำให้เกิดการอพยพเข้าสู่จังหวัดสมุทรปราการของ ประชากรจากต่างจังหวัดที่ย้ายที่อยู่เข้ามาในจังหวัดสมุทรปราการเป็นจำนวนมากยิ่งขึ้น ทำให้การเข้าร่วมพิธีศพของนักการเมืองท้องถิ่นเกิดปัญหา อุปสรรคในการรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับงานพิธีศพ ซึ่งบุคคลที่เข้ามามีส่วนในการแจ้งข่าวสารและประสานงานพิธีศพ คือ ผู้นำชุมชนในแต่ละพื้นที่ ด้วยเหตุนี้นักการเมืองท้องถิ่นจึงไม่สามารถพบปะและสร้างปฏิสัมพันธ์กับประชาชนกลุ่มใหม่ได้ดีเท่าที่ควรเหมือนแต่ก่อน ส่งผลถึงฐานเสียงทางการเมืองระดับประเทศ ผลการเลือกตั้งที่ประชากรจากต่างจังหวัดที่ย้ายที่อยู่เข้ามาในจังหวัดสมุทรปราการ มีอิทธิพลต่อการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การโยกย้ายประชาชนเข้ามาในพื้นที่สมุทรปราการส่งผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในระดับประเทศ จากเดิมนักการเมืองท้องถิ่นขึ้นำการ

เลือกตั้งผ่านคนใกล้ชิด หรือคนในท้องถิ่นที่ค่อนข้างสนิทกันเอง วิธีการเลือกตั้งหรือไปเลือกตั้งประชาชนก็ยังเลือกคนในพื้นที่ที่ตนรู้จักมักคุ้น แต่เมื่อเกิดการโยกย้ายประชากร ซึ่งมีได้มีความผูกพันกับนักการเมืองท้องถิ่น พฤติกรรมไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งจึงเปลี่ยนแปลงไปโดยประชาชนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง จึงส่งผลต่อคะแนนเสียงของกลุ่มการเมืองเดิมในจังหวัดสมุทรปราการ

ข้อเสนอแนะ

1. นักการเมืองท้องถิ่นควรวางแผนการเข้าร่วมพิธีกรรมศพของนักการเมือง เพราะเป็นการแสดงออกซึ่งความเคารพ การระลึกถึง การให้เกียรติ และการไว้อาลัยต่อผู้ตาย รวมถึงเป็นการให้เกียรติต่อครอบครัวและญาติของผู้ตาย ซึ่งถือเป็นการประเพณีปฏิบัติอันดีงามตามธรรมเนียมนิยมของผู้คนในสังคมไทยมายาวนาน แต่ควรเพิ่มการลงพื้นที่ในส่วนอื่นๆ ด้วย เพื่อรับทราบและแก้ไขปัญหา ความต้องการของประชาชนเพิ่มขึ้นด้วย

2. ในการเข้าร่วมพิธีศพ หากประชาชนเข้ามาแจ้งปัญหาหรือความต้องการต่างๆ ก็ควรจัดทำบันทึกข้อความ บันทึกช่องทางการติดต่อของผู้แจ้งปัญหาและความต้องการต่างๆ ด้วย และติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการในประเด็นดังกล่าวด้วย ก็สามารถนำมาซึ่งคุณภาพการต่อประชาชนในพื้นที่และสังคมโดยรวมได้เป็นอย่างดี

References

- Chuengsatiansup, K. (Ed.). (2007). *Culture, death, and the end of life: A learning guide to the social dimensions of end-of-life care*. Society and Health Institute. [In Thai]
- Ketprayoon, S. (2016). *Strategy for election campaign of the chief executive of songkhla provincial administrative organization: Case study of the election in B.E. 2566*. Doctoral Dissertation of Philosophy (Political Communication), Krirk University. [In Thai]
- Kongsutjai, S., & Jongkatkorn, C. (2022). Analysis of song lyrics and political communication in public policy, populist, the Kukrit Pramod government to the civil state in the general Prayut Chan-Ocha government. *Lawarath Social E-Journal*, 40(1), 168-181. [In Thai]
- Kornkittichai, C. (2018). *Local government organizations according to the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560*. (2017). The Secretariat of the House of Representatives [In Thai]
- Pearnpitak, K. (2020). The independence of local authorities on the problem of governance of the state. *King Prajadhipok's Institute Journal*, 18(3), 5-16. [In Thai]
- Phatarametravorakul, S., Tokaew, W., Kantaboon, K., & Suthivoraseth, J. (2023). Communication for the election campaign in the chief excutive of provincial administrative organization by progressing Samutpakarn group. *Journal of Social Science and Cultural*, 7(6), 124-137. [In Thai]
- Phra Dharmakosacarya (Panyananthaphikkhu). (1995). *What do you get when you go to a funeral?* (12th ed.). S. R. Printing. [In Thai]
- Phrakhru Wateethammawipat, Phrakhru Wijittrattanawat, Phrakhru Rurattanasutakor, & Chimhad, P. (2020). The patronage system and bargaining power of pollical parties. *Journal of MCU Nakhondhat*, 7(5), 62-75.
- Pirunnet, K. (2016). Politicians and power structures in Samut Prakan province. *King Prajadhipok's Institute Journal* 14(1), 121-139. [In Thai]
- Teerawekin, L. (2006). *Important qualities of a good politician*. Retrieved from <https://mgronline.com/daily/detail/9490000061572>
- Theppanya, P., & Sifar, P. (2005). *The survey project for compilation of data on locally based politicians: Samutprakan province*. King Prajadhipok's Institute. [In Thai]
- Vongsayan, H. (2017). Value System in Local Election Culture. *Kasetsart University Political Science Review Journal*, 4(2), 187-209. [In Thai]
- Wannabud, P. P. (2014). *Applicability of new public management approaches in supporting the roles of private sector in the funeral ceremony*. Doctoral Thesis of Philosophy (Public Administration), Sripatum University. [In Thai]